

Socialförvaltningen
Storforsplan 44
106 64 Stockholm

Ärendet

Tillsyn av stödboende för barn och unga vid Stadshagens stödboende, Stockholm.

Beslut

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) avslutar ärendet.

Skälen för beslutet

IVO:s tillsyn har huvudsakligen visat följande i de delar tillsynen avser:

- Verksamheten har lokaler i enlighet med gällande lagstiftning.
- IVO bedömer att det vid inspektionen inte har framkommit några omständigheter som tyder på att bemanning eller föreståndarens och personalens utbildning och erfarenhet inte är tillräcklig för att säkerställa vård av god kvalitet.
- Verksamheten uppfyller kraven för in- och utskrivning och lämplighetsbedömning.
- Verksamheten har arbetssätt för att hantera och förebygga incidenter.
- Verksamheten uppfyller gällande lagstiftning vad gäller utdrag ur Polisens belastnings- och misstankeregister.
- Verksamheten uppfyller kraven på målgrupp.

Övergripande fokus för tillsynen har varit att genom samtal med personal och ungdomar få kännedom om hur verksamheten fungerar i de delar som har betydelse för att ungdomarna ska få en trygg och säker vård. Tillsynen har mot bakgrund av fokuset och att verksamheten är nystartat därför inriktats på verksamhetens lokaler, personal, bemanning, inskrivning, lämplighetsbedömning, incidenter och misstanke- och belastningsregister.

Lokaler

IVO bedömer att lokalerna ger förutsättningar för vård av god kvalitet och uppfyller kraven på säkerhet och trygghet.

Verksamheten drivs av Stockholms stad i egen regi. Verksamheten bedrivs i en fastighet med flera andra boendeformer. Verksamheten ligger på ett våningsplan med totalt femton ungdomsrum och ett kontorsrum. Varje ungdomsrum har en hall, toalett/dusch, rum för social samvaro och kokvrå. Lägenheternas ytterdörr samt dörrarna till de enskilda ungdomsrum är låsbara. Utöver de femton ungdomsrummen har Stadshagen även sex externa lägenheter som är belägna runt om i Stockholms stad. Samtliga lägenheter är ettor.

I samtal med en ungdom berättar hen att hen trivs väldigt bra på boendet och är nöjd med lägenheten. Det fungerar bra att bo tillsammans med andra ungdomar i samma korridor.

Enligt 6 kap. 1 § Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:56) om stödboende ska den som bedriver verksamhet i form av stödboende se till att stödboendets lokaler utformas på ett sådant sätt att det bidrar till barns och ungas förberedelse för självständighet. Utformningen ska också tillgodose behovet av trygghet och säkerhet för de barn och unga som ska placeras där.

Enligt 6 kap. 2 § (HSLF-FS 2016:56) ska de egna boenden som ingår i ett stödboende ska vara hemlika och bestå av rum för boende, utrymme för tillagning och intag av måltider samt rum för personlig hygien. Ett eget boende bör bestå av en egen lägenhet som den placerade disponerar. Om det bedöms lämpligt, kan dock ett eget boende utgöras av ett eget rum för boende och utrymmen som delas med andra barn eller unga som är placerade i stödboendet.

Enligt 6 kap. 3 § (HSLF-FS 2016:56) ska de egna boendena vara utformade med hänsyn tagen till den personliga integriteten. Barnet eller den unge ska kunna låsa lägenheten eller rummet för boende samt rummet för personlig hygien. Personalen ska dock vid behov kunna låsa upp. Barnet eller den unge ska få information om i vilka situationer som personalen får låsa upp.

Personal och bemanning

IVO bedömer att det vid inspektionen inte har framkommit några omständigheter som tyder på att bemanningen eller personalens och föreståndarens utbildning och erfarenhet inte är tillräcklig för att säkerställa vård av god kvalitet.

Av inspektionsbesöket och ifylld personallista framkommer att biträdande enhetschef delar sin tjänst mellan Blackebergs PUT och asyl boende och Stadshagens stödboende.

Biträdande enhetschefen anställdes i april 2016 och är beteendevetare samt har en Masterutbildning i ledarskap och organisation. Innan nuvarande tjänst har biträdande enhetschefen arbetat 14 år i socialtjänsten i Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning samt fem år på ett migrationsboende i Stadsmissionens regi. Grupplederen som är utbildad socionom har tjänstgjort på boendet sedan februari 2016. Grupplederen är socionom och har flera års erfarenhet av liknande arbete och av målgruppen. Bland annat har hon varit med och startat tre liknande boenden.

Vidare framkommer att biträdande enhetschef och grupplederare även har motsvarande roller och ansvar för Blackebergs PUT-boende. De finns huvudsakligen på Blackebergs PUT-boende, men besöker denna verksamhet två dagar i veckan.

Vid intervjun och av inkomna personallistor framgår att flera av personalen, har utbildning med relevans för verksamheten, samt tidigare erfarenhet av liknande arbete. Bland annat förekommer personer med socionomexamen, statsvetare och beteendevetare. Personalen har arbetat i verksamheten allt från några månader till två år.

Personalen arbetar i team på fyra personer. Varje personal är kontaktperson för fem ungdomar. Personalen arbetar på schema mellan kl 8.30–16.00 och 14.00– 21.00. På helgerna arbetar man själv 11.00–21.00. Även fredagar är det ensam bemanning. Beredskapstelefon finns som personalen kan ringa om de har behov av chefsstöd efter kontorstid.

Om något händer på natten så får ungdomarna kontakta Blackebergs PUT boende eller SHIS:s störningsjour. Enligt personal har det hänt att ungdomarna behövt ringa någon gång, exempelvis när de tappat nyckeln.

I samtal med en ungdom framgår att hen tycker att hen är självgående och behöver inte så mycket hjälp av personalen. Dock vet ungdomen att hen alltid kan kontakta personalen och chefen vid behov. Vidare berättar ungdomen att personalen är bra och snälla. Vid behov hjälper personalen till direkt.

Enligt 7 kap. 1 § (HSLF-FS 2016:56) ska den som bedriver verksamhet i form av stödboende ska se till att det finns särskilt avdelad personal som har till sin huvudsakliga uppgift att stödja de barn eller unga som är placerade där. Den särskilt avdelade personalen bör vara organiserad på ett sätt som bidrar till kontinuitet och möjliggör förtroendefulla relationer med barnen eller de unga i stödboendet.

Enligt 7 kap. 2 § (HSLF-FS 2016:56) ska den särskilt avdelade personalen finnas på plats i stödboendet i den utsträckning och den omfattning som krävs med hänsyn tagen till verksamhetens utformning och de placerades behov. Om de egna boendena som ingår i verksamheten ligger nära varandra eller består av utrymmen som delas med andra placerade barn eller unga, ska det särskilt beaktas i vilken utsträckning och omfattning den särskilt avdelade personalen behöver vara på plats i direkt anslutning till de egna boendena. Det ska även beaktas om barn i åldern 16–17 år kan komma att bli placerade i stödboendet. Vid de tider på dygnet då individuellt anpassat stöd normalt inte ges kan dock annan personal än den särskilt avdelade vara tillgänglig för att tillfälligt ge sådant stöd.

Enligt 7 kap. 3 § (HSLF-FS 2016:56) ska personal vara tillgänglig dygnet runt och ska vid behov kunna infinna sig i de egna boendena utan oskäligt dröjsmål med hänsyn tagen till barnets eller den unges trygghet och säkerhet.

Enligt 8 kap 1 § (HSLF-FS 2016:56) ska en föreståndare vid ett stödboende ha den sammantagna kompetens som behövs för att kunna leda, utveckla och följa upp verksamheten. Föreståndaren ska ha

1. minst eftergymnasial utbildning vars innehåll är relevant för den verksamhet som bedrivs vid stödboendet,
2. erfarenhet av liknande verksamhet, och
3. personlig lämplighet.

Den eftergymnasiala utbildningen bör omfatta minst två år och kan ha en inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

Vidare bör föreståndaren ha

- kunskap om den målgrupp som stödboendet är avsett för och målgruppens behov,
- kunskap om de arbetssätt som är relevanta för målgruppen,
- kunskap om regelverket inom socialtjänstens område som gäller barn och unga, och
- kunskap om och förmåga att tillämpa det regelverk som rör verksamhet i form av stödboende.

Enligt 8 kap. 2 § (HSLF-FS 2016:56) ska den övriga personalen vid ett stödboende ha den utbildning, den erfarenhet och den personliga lämplighet som behövs för att kunna utföra sina arbetsuppgifter. Personalens sammantagna kompetens vad gäller utbildning och erfarenhet ska ge förutsättningar för att

1. möta de behov av stöd som målgruppen har, och
2. säkerställa en trygg och säker insats.

Personalen bör ha minst en 2-årig eftergymnasial utbildning. Flertalet bör ha en utbildning med inriktning mot socialt arbete, socialpedagogik eller beteendevetenskap.

In- och utskrivningar samt lämplighetsbedömning.

IVO bedömer att verksamheten uppfyller gällande bestämmelser i fråga om in- och utskrivningar samt lämplighetsbedömning.

Av intervjun framkommer att det är bitradande enhetschef som är den som formellt beslutar om en ungdom ska skrivas in eller ut från boendet. Det normala förfarandet är att de kontaktas av socialtjänsten med en förfrågan om boendet har ledig plats. Bitradande enhetschef eller gruppleddare kontaktar därefter socialsekreterare för vidare dialog och lämplighetsbedömning, ex. rörande boendets möjligheter att tillgodose den enskildes behov och om denne passar ihop med övriga ungdomar. Bedömningen dokumenteras i huvudmannens digitala system för journalföring. Vidare framkommer att boendet i dialog med socialsekreterare, berörd ungdom och god man planerar för den enskildes inflyttning. Kontaktpersonen är som regel den person som har ankomstsamtal med ungdomen när denne kommer till boendet.

Enligt 3 kap. 11 och 14 §§ socialtjänstförordningen, är det föreståndaren som ska besluta om in- och utskrivning i ett HVB. Vid inskrivning ska det särskilt kontrolleras att hemmet är lämpligt med hänsyn till den enskildes behov, ålder, utveckling, utbildning och personliga förhållanden i övrigt. Har huvudmannen bestämt en annan ordning för inskrivningen ska denne meddela Inspektionen för vård och omsorg vad som gäller.

Av 11 kap. 5 § SoL, framgår att genomförande av insatser ska dokumenteras. Dokumentation ska utvisa beslut och åtgärder som vidtas i ärendet samt faktiska omständigheter och händelser av betydelse.

Enligt 4 kap. 1 § (HSLF-FS 2016:56) ska vid lämplighetsbedömningen enligt socialtjänstförordningen den som beslutar om inskrivningen av ett barn eller en ung person vid ett stödboende utgå från socialnämndens

1. bedömning av vilket behov av stöd barnet eller den unge har, och
2. redogörelse för omständigheterna i övrigt kring barnet eller den unge.

Enligt 4 kap. 2 § (HSLF-FS 2016:56) ska den som beslutar om inskrivning vid lämplighetsprövningen särskilt beakta hur barnets eller den unges behov av stöd kan tillgodoses under trygga och säkra former med hänsyn tagen till

1. tillgången till personal,
2. personalens kompetens, och
3. boendets utformning.

Om bedömningen avser en placering i ett eget boende som ligger nära andra boenden som ingår i verksamheten eller ett boende med utrymmen som delas med andra barn eller unga som är placerade, ska det vidare beaktas om placeringen kan innebära negativ påverkan eller medföra kränkningar, våld eller övergrepp.

Enligt 4 kap. 3 § (HSLF-FS 2016:56) ska om ett stödboende bedöms lämpligt för ett barn eller en ung person bedömningen dokumenteras

Incidenter

IVO bedömer att verksamheten har rutiner för att förebygga och agera vid incidenter.

Vid intervjun uppges att skriftliga rutiner finns för att förebygga konflikter, övergrepp och våld i verksamheten. Personalen uppges ha kunskap om hur de ska agera vid olika händelser. Vidare framkommer att boendet arbetar förebyggande genom att vid inskrivningssamtal, husmöten m.m. samtala med ungdomarna om regler, värderingar och bemötande. Verksamheten har bland annat haft temakvällar för alla ungdomar om exempelvis ekonomi, sex och samlevnad och demokrati.

De intervjuade beskriver att stämningen är god bland ungdomarna. Det har inte förekommit några incidenter på boendet. Verksamheten har rutiner för lex Sarah, samt för synpunkter och klagomål. Det har enligt de intervjuade inte heller inträffat någon händelse på boendet som föranlett personalen att skriva en lex Sarah-rapport eller göra en anmälan till IVO.

Vidare framkommer att de inte känner till att någon ungdom missbrukar eller använder droger i dagsläget. Enstaka fall där man misstänkte att ungdomar använt alkohol har förekommit. Biträdande enhetschef berättar att boendet har inarbetade rutiner för hur de snabbt ska agera när de misstänker att en ungdom använt alkohol eller droger. Etablerade kontakter finns med socialtjänsten och Mini-Maria. Samarbetet uppges fungera bra. Verksamheten har haft fokus på droger och alkohol och poängterar för ungdomar att vara extra försiktiga, eftersom det finns personer i samma hus som är placerade av kriminalvård, socialpsykiatri m fl.

I samtal med en ungdom berättar hen att hela huset är kaos på fredagar och lördagar beroende på de andra som bor i huset. Dock är det lugnt i verksamheten och ungdomen känner sig inte orolig och är trygg i verksamheten.

Enligt 4 kap. 4 § Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete ska den som bedriver socialtjänst för varje aktivitet utarbeta och fastställa de rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet.

Rutinerna ska dels beskriva ett bestämt tillvägagångssätt för hur en aktivitet ska utföras, dels ange hur ansvaret för utförandet är fördelat i verksamheten.

Enligt 5 kap. 2 § (HSLF-FS 2016:56) bör föreståndaren se till att det finns ordningsregler för de egna boendena och eventuella delade

utrymmen. Reglerna bör syfta till att tillgodose säkerhet, trygghet och trivsel. De bör vara väl kända av personalen och av barnen och de unga.

Kontroll av Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister

IVO bedömer att verksamheten uppfyller gällande lagstiftning vad gäller utdrag ur Polisens belastnings- och misstankeregister.

Vid inspektionsbesöket berättar biträdande enhetschef att all personal, även vikarier, har lämnat registerutdrag från Polismyndigheten inför sin anställning. Biträdande enhetschef framför att ingen får anställning eller ens påbörja introduktion innan de uppvisar godkända registerutdrag. Det gäller samtliga personer som ska anställas eller inneha uppdrag på boendet. Av intervjun och till IVO inkommen personallista framgår att kontroll av registerutdrag i det stora hela överensstämmer med datum för anställning eller uppdrag. Emellertid är två anställdas utdrag noterat att de är inhämtade efter anställningen har påbörjats i verksamheten.

Biträdande enhetschef beskriver att berörda personer är kontrollerade och framför att verksamheten övertog personal från ett annat HVB-boende i kommunen och således funnits en tid organisationen. Biträdande enhetschef uppges även på olika sätt ha eftersökt kopior på de utdrag som saknas men utan framgång. Utdragen ter sig vara spridda på olika verksamheter inom kommunen. Personalen uppges ha kontrollerats i enlighet med gällande regelverk. Dock har biträdande enhetschef begärt in nya registeruppgifter avseende den övriga personalen även om de redan kontrollerats.

I samtal med personalen uppger de att de har lämnat in registerutdrag innan de blev anställda.

Enligt 1 § lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid sådana hem för vård eller boende som tar emot barn får dessa hem inte anställa någon om inte kontroll gjorts av Polismyndighetens belastnings- och misstankeregister. Detsamma gäller den som erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande.

Underlag

IVO genomförde den 24 januari 2017 en anmäld inspektion på Stadshagens stödboende. Representanter för IVO var inspektörerna Didara Muradova och Annika Westerbom. Vid inspektionen intervjuades biträdande enhetschef, gruppleadare och en personal. Inspektörerna samtalade med en ungdom. Efter inspektionsbesöket fick biträdande enhetschefen möjlighet att faktagranska protokollet från inspektionsbesöket.

Ytterligare information

Enligt 3 kap. 19 § SoF ska IVO inspektera stödboende för barn och ungdom minst en gång per år. Inspektionen kan vara förannmäld eller oanmäld. Den som inspekterar verksamheten ska samtala med de barn och ungdomar som samtycker till det.

Verksamhet

Verksamheten drivs av Stockholms stad i egen regi. Stadshagen är ett stödboende sedan år 2007 för ensamkommande ungdomar i åldern mellan 17-21 år. Verksamheten har 21 platser och vid inspektionsbesöket var 20 ungdom inskrivna i boendet. Två flickor och resten pojkar i åldern mellan 18-20 år.

Beslut i detta ärende har fattats av inspektören Jenni Ralph. I handläggningen har inspektörerna Annika Westerbom medverkat. Inspektören Didara Muradova har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Jenni Ralph

Didara Muradova

Kopia till: Verksamheten